

Dựa trên tư tưởng của Điều 9, Hiến Pháp Nhật Bản, Vì Một Thế Giới Hòa Bình Không Chiến Tranh, Không Vũ Khí

(2017.3.15)

Hãy nhìn vào bức ảnh. Đây là bức ảnh chụp trái đất đang tiến gần đến đường chân trời của Mặt Trăng. Bức ảnh được chụp vào năm 2017 bởi Lady Kaguta (Selene), vệ tinh thám hiểm Mặt Trăng của Nhật. Trái đất, một trong 8 hành tinh trong hệ Mặt trời, nơi mà con người và muôn thú đang sinh sống, là một ngôi sao tí hon nhưng vô cùng xinh đẹp trong hoàn vũ khổng lồ này. Sức mạnh tưởng tượng của chúng ta vươn xa vượt ra ngoài biên giới của vũ trụ đến với cội nguồn của sự sống và tương lai của sự sống.

Đứng trước bức tranh này, chúng ta không khỏi phải suy nghĩ liệu những cuộc chiến giữa các quốc gia sẽ kéo dài đến bao giờ. Như một thành viên của người theo chủ nghĩa hòa bình vĩnh viễn của I Kant, như một người Nhật theo đuổi chủ nghĩa hòa bình, chúng ta phải bắt đầu hành động theo điều 9 Hiến pháp Nhật Bản, được thiết lập dựa trên Hiến Chương Địa Cầu và Thế Giới.

70 năm trước, năm 1974, người Nhật xây dựng điều 9 trong Hiến Pháp tuyên bố ngừng chiến, yêu cầu hòa bình, xóa hối tội lỗi chiến tranh. Không những điều 9 trong Hiến Pháp mà cả ngay trong lời nói đầu cũng thể hiện một cách mạnh mẽ quyết tâm gìn giữ hòa bình.

Lời nói đầu

Quốc dân Nhật Bản mơ ước hòa bình vĩnh viễn, nhận thức sâu sắc về lý tưởng cao cả thống trị quan hệ giữa con người với con người và xác quyết duy trì sự an toàn và cùng sinh tồn, tin tưởng vào sự công chính và tín nghĩa của các dân tộc yêu hòa bình trên thế giới. Chúng ta mong ước có vị trí đáng kính trọng trong cộng đồng quốc tế đang nỗ lực duy trì hòa bình và loại trừ vĩnh viễn sự chuyên chế và nô lệ, áp bức cùng sự không khoan thứ trên thế giới. Chúng ta thừa nhận rằng tất cả các dân tộc trên thế giới có quyền sống trong hòa bình thoát khỏi nỗi sợ hãi và sự thiếu thốn. ----

Quốc dân Nhật Bản đem danh dự quốc gia mà thề rằng sẽ dốc toàn lực để đạt cho được lý tưởng và mục đích cao cả này.

Ngoài ra trong điều 9 có ghi:

Quốc dân Nhật Bản thành thật mơ ước hòa bình quốc tế dựa trên trật tự và chính nghĩa, vĩnh viễn từ bỏ chiến tranh phát

động bởi quốc quyền, từ bỏ sự đe dọa bằng vũ lực và sử dụng vũ lực như là một thủ đoạn để giải quyết tranh chấp quốc tế. Để đạt được mục tiêu ở mục trên, Nhật Bản sẽ không có hải lục không quân và các chiến lực khác. Quyền giao chiến của nhà nước không được công nhận.

Chúng ta nên nhớ rằng Hiến pháp quy định vĩnh viễn từ bỏ chiến tranh của chúng ta được lập nên không phải do sự ép buộc của lực lượng đồng minh khi chúng ta thua trong chiến tranh thế giới thứ 2.

Hai nội dung phát biểu quan trọng của hai người nòng cốt sau khi bản thảo Hiến Pháp được trình bày vào ngày 3 tháng 8 năm 1946 đã nhấn mạnh Nhật Bản sẽ là nước đi đầu trong phong trào xóa bỏ vũ khí và hướng tới hòa bình vĩnh viễn trong thời đại hạt nhân.

Nội dung phát biểu thứ nhất được trình bày bởi thủ tướng Shidehara trước Bồi thẩm đoàn chiến tranh ngày 27 tháng ba. Ông phát biểu: “Nội dung điều này chưa bao giờ có mặt trong nội dung các Hiến Pháp trên thế giới và việc xóa bỏ chiến tranh nghe có vẻ như một điều không tưởng. Vì loại vũ khí nguyên tử mạnh hơn gấp nhiều lần so với bom nguyên tử sẽ sớm được ra đời, và với loại vũ khí này, mọi lực lượng quân đội của bất kì nước nào sẽ trở nên vô nghĩa”. “Tuy hôm nay chúng tôi giương cao ngọn cờ xóa bỏ chiến tranh và bước đi đơn độc trên con đường chính trị thế giới đầy chông gai nhưng trong tương lai không xa nữa, mọi người khắp nơi trên thế giới sẽ nhận ra sự tàn khốc của chiến tranh và cùng chúng tôi giương cao ngọn cờ hòa bình”

Nội dung phát biểu thứ hai là đoạn mở đầu của Tổng tư lệnh lực lượng đồng minh – ông Douglas MacArthur sau chiến tranh vào ngày 5 tháng 4 trong buổi đầu cuộc họp của Hội đồng đồng minh Nhật Bản. “Bản đề nghị của chính phủ Nhật Bản, một chính phủ đã biết được sự phi chính nghĩa hoàn toàn của chiến tranh – một công cụ chính trị được các quốc gia lợi dụng, đã cho chúng ta thấy họ đã nhận ra rằng nhân loại cần đặt viên gạch đầu tiên cho cuộc đấu tranh nhân loại, cuộc đấu tranh vì sự phát triển của các quốc gia, rồi bỏ chiến tranh, đề cao đạo đức chính trị xã hội quốc tế”. Ông cũng trình bày “Tôi mong rằng bản đề nghị xóa bỏ chiến tranh của chính phủ Nhật Bản sẽ được nhân dân thế giới hưởng ứng một cách tích cực. Vì nó đã chỉ rõ con đường, một con đường duy nhất. Mặc dù mục tiêu đề ra của Liên Hiệp Quốc rất đáng ngưỡng mộ nhưng mục tiêu ấy sẽ không thể thực hiện được nếu như tất cả các quốc gia không ưu tiên xóa bỏ chiến tranh như Nhật Bản đã làm trong Hiến Pháp này. Việc xóa bỏ chiến tranh phải được thực hiện một cách đồng loạt bởi tất cả các quốc gia.”

Mười năm sau, MacArthur có đề cập như sau trong một bức thư hồi âm Chủ tịch Hội đồng Hiến pháp Takayanagi Kenzo trong nội các của ông Kishi Shinshuke năm 1975

“Hiến Pháp điều 9 là một tượng đài trường tồn tượng trưng cho sự tiên tri, sáng suốt và trí tuệ của thủ tướng Shidehara.”

Chúng ta cũng không bao giờ quên lời nói đầu trong Hiến Pháp điều 9 “Quốc dân Nhật Bản đem danh dự quốc gia mà thề rằng sẽ dốc toàn lực để đạt cho được lý tưởng và mục đích cao cả này.

70 năm đã trôi qua kể từ đó.

Qua 4 thập kỉ, chúng ta đã đạt được nhiều thành tựu kinh tế dựa trên một nền công nghiệp không súng đạn và những tiến bộ trong giáo dục hòa bình được xây dựng trên tinh thần Hiến Pháp. Tuy nhiên, những yêu cầu sửa đổi Hiến Pháp được nhắc đi nhắc lại bởi những con người cho rằng Hiến Pháp là sản phẩm của lực lượng đồng minh sau chiến tranh thế giới thứ 2. Họ còn chỉ trích chủ nghĩa dân chủ đã đi quá xa và cần phải sửa đổi. Hiệp định bảo an Mĩ-Nhật đã đưa đến kết quả là quân Mĩ được phép đóng quân tại căn cứ Okinawa cũng như sự cho phép tăng cường mở rộng lực lượng tự vệ Nhật, điều mà được cho là nhằm mục đích bảo vệ điều 9 Hiến Pháp. Hơn nữa, với sự sửa đổi này, Nhật sẽ từng bước tham gia vào việc sản xuất và buôn bán vũ khí.

Sự thành lập chế độ bảo an năm 2015 cũng thay đổi cách giải thích của chính phủ từ trước đến giờ, thừa nhận quyền tự vệ tập thể và gửi quân đội ra nước ngoài, và điều này được cho là vi phạm hiến pháp. Nếu việc giải thích lại hiến pháp

hiện hành không thực hiện được thì có thể chính phủ sẽ đẩy mạnh việc cải cách hiến pháp. Như vậy hiến pháp hiện hành mà chủ yếu xoay quanh điều 9 sẽ rơi vào tình trạng hết sức nguy hiểm.

Trước và sau chiến tranh thế giới thứ 2 năm 1945, Hiến chương Liên Hiệp Quốc ra đời trong bối cảnh thế giới phân đôi chiến tranh hướng đến hòa bình, kéo theo đó là những hoạt động tuyên truyền cho nhân quyền quốc tế và những hoạt động của UNESCO. Thời kì này chúng ta có thể thấy rõ những bước chuyển mình mạnh mẽ của các hoạt động hướng đến hòa bình quốc tế. Song, bên cạnh đó với mâu thuẫn hai trục Xô – Mỹ càng làm cho tình hình chính trị quốc tế ngày một căng thẳng. Sau sự kiện Bức tường Berlin, sự sụp đổ của chế độ Xô Viết là quá trình toàn cầu hóa mà trung tâm là Mỹ. Tiếp nối theo đó là một loạt các sự kiện như ngày 11 tháng 9, chiến tranh xâm lược Afganistan chiến tranh Iraq, bất ổn ở Trung Đông, những mâu thuẫn trong khái niệm hòa bình tương đối ở Tây Bán Cầu, cạnh tranh về lực lượng vũ trang ở Đông Á, Trung –Mỹ cùng với chủ nghĩa mao hiểm ở Bắc Triều Tiên, sự lớn mạnh của chủ nghĩa dân tộc tại Nhật Bản làm cho căng thẳng quốc tế leo thang ở mức báo động.

Tuy nhiên, dạo gần đây xuất hiện những cuộc vận động của phe trung lập, phi đồng minh ở Châu Á, Châu Phi, Mỹ La tinh hướng tới lý tưởng hòa bình thế giới sau thế chiến cũng như những hoạt động của Hội Nghị Pugwash về khoa học và các vấn đề thế giới, Liên Hiệp Quốc, UNESCO cũng lần lượt tổ chức những hội nghị bàn về việc giải trừ quân bị, các tuyên truyền về tính đa dạng trong văn hóa bắt đầu với việc tuyên truyền về chống bạo lực, năm văn hóa hòa bình quốc tế cũng diễn ra với tần số nhiều hơn. Ngoài ra những cuộc vận động cho tuyên truyền quyền được học, nhân quyền cho trẻ em, những tuyên truyền về trách nhiệm với thế hệ tương lai, chống đối việc tàn phá môi trường và việc duy trì xã hội bền vững đã góp phần thể hiện quan điểm cần xem xét lại các vấn đề về môi trường, hòa bình những vấn đề cho thế hệ tương lai. Có thể nói những cuộc vận động này đã góp phần thúc đẩy sự liên kết và hoạt động của các tổ chức phi đồng minh ở các khu vực khác nhau trong thế giới thứ 3, đồng thời tạo nên những mắc xích trong lịch sử hội nghị thế giới về vấn đề giải trừ vũ khí hạt nhân.

Chúng ta có thể diễn giải trật tự lý tưởng mới của thế giới thông qua những hoạt động trên như sau: hòa bình, nhân quyền, môi trường, cộng sinh. Và xuyên suốt trong những lý tưởng mới đó, chúng ta có thể nhận thấy rõ ẩn sau đó là tư tưởng căm ghét chiến tranh, chiến tranh là phi nghĩa. Chiến tranh đồng nghĩa với nghèo đói, áp bức, bạo lực và phá hoại thiên nhiên.

Nhìn lại lịch sử cận đại của nhân loại, sau khi thất bại chiến tranh thế giới thứ 2, Nhật đã duy trì được 70 năm hòa bình, trong 70 năm không có người chết vì chiến tranh với quân đội nước ngoài nhờ vào điều 9 Hiến Pháp.

Những phản đối về việc thay đổi Hiến Pháp và thiết lập quân đội, những cuộc vận động không ngừng để bảo vệ Hiến pháp, vận động phản đối hạt nhân/chế độ bảo an Mỹ- Nhật, phản đối chiến tranh Việt Nam, phái cử quân đội sang Iraq, sự thành lập các hiệp hội về điều 9 ngày càng mở rộng quy mô trên khắp nước Nhật yêu cầu từ bỏ đề nghị sửa đổi hiến pháp, cũng như xóa bỏ đề nghị giải thích lại Hiến Pháp.

Trên trường quốc tế, tại các hội nghị Hòa Bình Hague (1999), diễn đàn xã hội thế giới(2001), hội nghị thế giới về điều 9 diễn ra tại Osaka, Tokyo (2008) cũng nhấn mạnh tầm quan trọng của hiến pháp điều 9. Việc hiệp hội về điều 9 hiến pháp nhận được đề cử cho giải Nobel hòa bình thế giới (2015, 2016) và tuyên truyền về quyền được hưởng hòa bình của Liên Hiệp Quốc cũng góp phần khích lệ mạnh mẽ cho phong trào bảo vệ điều 9.

Gần đây, tinh thần bảo vệ hòa bình của điều 9 cũng được cộng đồng người nước ngoài thừa nhận. Trong đó có Arnold Joseph Toynbee – một học giả về lịch sử, Robert Maynard Hutchins – nguyên là chủ tịch trường đại học Chicago, Nagyrápolti Szent-Györgyi Albert – nhà khoa học đã đoạt giải Nobel về sinh học và y khoa, Óscar Arias Sánchez – nguyên thủ tướng của nước Costa Rica, Charles Overby – người đã thành lập hiệp hội tuyên truyền cho điều 9 tại Mỹ, Noam Chomsky – nhà tư tưởng lớn và John Junkerman – người đã đạo diễn bộ phim về Hiến Pháp Nhật Bản. Dự thảo hòa bình và công lý Hague cho thế kỉ 21 được thông qua tại Hội nghị yêu cầu hòa bình Hague 1999 yêu cầu các quốc hội đề xuất ý kiến về nghị quyết ngăn cấm chiến tranh như điều 9 của Hiến Pháp Nhật.

Một số người Nhật có kinh nghiệm là m việc tại nước ngoài cho biết mối giao hảo giữa Nhật và các quốc gia khác được cho là xây dựng trên tinh thần hòa bình của điều 9. Một nhân viên của 1 công ty thương mại đang làm việc tại Trung Đông nói rằng người Ả Rập cảm thấy có sự gắn bó với người Nhật bởi Nhật không tham gia vào bất cứ cuộc chiến nào kể từ chiến tranh thế giới thứ 2. Giáo sư Testsu Nakamura, đứng đầu tổ chức phi chính phủ Peshawar, cũng trình bày điều tương tự khi nói về kinh nghiệm của bản thân khi hoạt động tại Peshawar và Pakistan tại quốc hội.

Ngoài ra, chúng ta phải nên nhớ đến những ý kiến của cộng đồng châu Á rằng “điều 9 là công ước quốc tế cho hơn 20 triệu người đã hi sinh trong chiến tranh thế giới thứ 2, không phải là điều có thể dễ dàng thay đổi”. Để xoa dịu căng thẳng ở Đông Á, những gì chúng ta nên làm là không phải dựa vào áp bức vũ trang, mà dựa vào thương thảo hòa bình lấy trọng tâm là điều 9 hiến pháp.

Chúng nên cần hiểu rằng tư tưởng của điều 9 gắn liền với tư tưởng môi trường/cộng sinh và góp phần phát triển cho lý tưởng hòa bình thế giới. Điều 9 tượng trưng cho chủ nghĩa hòa bình tích cực không những mưu cầu hòa bình cho chỉ riêng một quốc gia mà còn vì nên hòa bình của thế giới. Chúng ta cần phải hiểu rằng sẽ không thể duy trì được nên hòa bình của 1 quốc gia nếu không có điều 9. Cần phải phổ biến rộng rãi tinh thần của điều 9 nếu muốn gắn kết chủ nghĩa hòa bình thế giới.

Và hiện nay, ngay lúc này chúng ta cần phải cho thế giới biết điều 9 đang đứng trước nguy cơ biến mất để có thể cứu lấy Nhật Bản cứu lấy thế giới.

Thời gian gần đây, J.Habermas và J.Derrida đã cùng phát biểu về hòa bình, và nhấn mạnh sự trở lại của tư tưởng hòa bình vĩnh viễn của Kant. Hiến pháp Nhật Bản được phát triển tư tưởng thành những nguyên tắc trong Hiến Pháp. “Hòa bình vĩnh viễn không phải là một lý tưởng viễn vông, mà là sứ mệnh mà chúng ta cần hoàn thành”. Chính lời nói trong hiến pháp Nhật và điều 9 đã nâng tầm tư tưởng của Kant lên tầm cao trở thành hiến pháp của 1 quốc gia. Điều 9 ẩn giấu một sức mạnh có thể làm thay đổi chính trị thế giới. Theo như câu kết của phần mở đầu trong hiến pháp, hiến chương toàn cầu có chứa điều 9 không phải là 1 giấc mơ mà là sứ mệnh của chúng ta là biến điều đó thành hiện thực.

Để làm như vậy chúng ta phải:

1. Đẩy mạnh vận động bảo vệ điều 9 ở Nhật Bản
2. Vận động kí tên, viết thỉnh cầu trong và ngoài Nhật Bản ủng hộ việc bảo vệ điều 9.
3. Với mong ước hòa bình trong thời đại toàn cầu hóa, chúng ta cần bắt đầu đoàn kết sử dụng điều 9 trong hiến pháp Nhật làm nền tảng để thành lập hiến chương hòa bình quốc tế
4. Kết quả đạt được từ những cuộc vận động cần được ứng dụng trong các nghị quyết và hoạt động của Liên Hiệp Quốc.
5. Hiến chương quốc tế kêu gọi mọi người và tất cả các chính phủ trên thế giới thực hiện chính sách cũng như đường lối ngoại giao vì nhân loại, trái đất phản ánh tinh thần giải trừ quân bị xóa bỏ chiến tranh trong hiến pháp Nhật.

Lời kêu gọi trên được lập ra và sử dụng bởi các đoàn thể cá nhân các nước để vận động cho việc thiết lập Hiến chương hòa bình toàn cầu. Hy vọng nội dung này có thể trở thành nguồn tham khảo hữu ích cho các cá nhân đoàn thể khi muốn tạo nội dung cho tuyên truyền tại nước mình.